

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שלישי כ"ו אב תשפ"ב | דף היומי בבלי: כתובות מח.
דף היומי בהלכה: מתחילת סימן מ"א עד תחילת סימן מ"ב.
מוסר: שמירת הלשון - פרק ט"ז 'ולפלא גדול' עד פרק ט"ז 'עוד בוא'.

קנין חכמה הלימוד השבועי: שער יחוד המעשה פרק ה' 'וכאשר יתיאש היצר... מצד הגאות והגאון' עד 'ואם לא תשמע לוי'

להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirshu@dirshu.co.il

מה גרם לירידה של 192 מיליון שקלים ברווח הנקי של 'שטראוס' | כיצד נגדעה הקריירה המבטיחה של הצעיר הכשרוני | לוויתם נסיעה בתעריף הישן – איך תחזירו אותה ללא חשש ריבית? | 2472

חדשות מהעולם היהודי

בְּצֵאתוֹ אֶל קֶדְשֵׁי הַקִּדְשִׁים: תולדות חייו של מרן חכם שלום כהן זצוק"ל

עם ישראל עטוף בצער וביגון על הסתלקות הכהן הגדול מרן ראש הישיבה זצוק"ל • סקירה מקיפה על 91 השנים בהן חכם שלום הפך מנער שנוולד בירושלים העתיקה של לפני השואה, למנהיג רוחני שמאות אלפים חיכו למוצא פיו

יבוא אתם. מצד אחד, לא רצה לאבד את הישיבה. מצד שני, מהיכן יהיה לו מה לאכול?

החליט חכם אפרים ללכת לשאול את מרן ה'בן איש חי' כי זכה לקרבה גדולה. ה'בן איש חי' אהב את חכם אפרים, היה מבקש ממנו לבוא אליו בכל עת מצוא. הוא גילה לו פעם, שביקש מבני ביתו שאם הוא מגיע שיכניסו אותו אליו בלי שהיות, ואפילו הוא ישן או מסתגר בחדרו הקדוש ואין רשות לאף אדם להיכנס. אך לחכם אפרים הייתה רשות בכל עת.

בבית אביו הגדול, לא היו פשרות, בענייני כשרות המזון. דקדוק ההלכה היה אצלו עד הקצה האחרון, גם בדור ההוא שהיה קשה להדר בדברים מורכבים, חכם אפרים לא ריחם על עצמו. בחצר הבית הקים לול תרנגולות. רק מהביצים שלהן אכל ורק מהן היה שוחט. בשבת היו מכניסים מתקן מיוחד שהביצה תתגלגל החוצה מאליה. הייתה לו חומרה שלא לאכול ביצה עד שעברו על העוף עשרים ואחד יום מזמן ההטלה ויצא מכלל טרפה.

שמשו של מרן ראש הישיבה חכם שלום כהן זצ"ל זרחה בירושלים בי"ב טבת תרצ"א בבית הוריו הגדולים הגאון המקובל הקדוש חכם אפרים הכהן זלכה זצ"ל, ראש ישיבת המקובלים 'עוז והדר' ששכנה בישיבת 'פורת יוסף' בעיר העתיקה בירושלים, ולאמו הצדקת מרת תופחא מלכה ע"ה, בשמחת הברית נקרא בשם 'שלום' על שמו של המקובל רבי שלום שרעבי זצ"ל.

אביו עלה בשנת תרפ"ד לארץ הקודש ולמד אצל חכם חיים שאול הכהן דוויק, 'השד"ה' זצ"ל. לאחר הסתלקות רבו בשנת תרצ"ג, הוכר חכם אפרים בירושלים כיוורשו וכראש המקובלים, כעשרים שנה שימש בישיבת פורת יוסף בירושלים כראש המקובלים, העמיד הרבה תלמידים מהישיבה ומחוצה לה, מעולם לא דחה אדם שבא ללמוד הן ביום והן בלילה ובשבת, הוא נפטר בשבת קודש בג' בתשרי תשי"ז ונטמן בהר המנוחות בירושלים.

אביו חכם אפרים זצ"ל למד אצל הגאון הקדוש חכם שמעון אגסי זצ"ל. ההורים שלו היו צריכים לעזוב את בגדאד, ורצו שהוא

שהתמקמה במספר בתי כנסת בשכונת הבוכרים כבית הכנסת "צופיף" ועוד, והחל משנת תשט"ז בבניין הישיבה החדש בשכונת גאולה.

התמדתו המופלגת נודעה לשם ולתהילה וגם לעת זקנותו המופלגת לא ויתר על סדר יומו הקפדני. היה זה בעת שחש כאבים ברגלו והוצרך לטיפול רפואי בבית החולים. גם שם ביקש לשמור על סדר לימודו הרגיל ושקע בלימודו במסכת הנלמדת בישיבה עד לשעות הקטנות של הלילה. בשהותו בבית החולים אף ביקש למעט בביקורים כדי שיוכל להמשיך בלימודו הקבוע תוך שהוא מתנה את צערו הגדול על אשר אינו יכול למסור את שיעוריו הקבועים הנמסרים בהיכל הישיבה.

בהיותו כבן 19 נבחן כבר על כל מסכתות גיטין וקידושין עם כל פירושי הראשונים והאחרונים לצד כל הסימנים בשולחן ערוך ונושאי כליהם העוסקים בדינים והלכות אלו. ובהיותו בגיל 21 נבחן על כל חלק 'אבן העזר' כולו. לימודים אלו לא היו נלמדים בשטחיות אלא בעומק נפלא ובעיון רב.

כבר בשנות העשרים לחייו החל ראש הישיבה למסור שיעורים בישיבת פורת יוסף. בתקופה מסוימת שכנה הישיבה בשכונת קטמון והגאון רבי שמעון בעדני שימש בה ראש ישיבה. כשהגר"ש עבר להתגורר בעיר בני ברק ופתח בה כולל לאברכים מילא ראש הישיבה את מקומו כראש הישיבה. בתפקיד זה כיהן עד סוף ימיו כשנושא על שכמו ברמה את דאגתם של התלמידים היקרים.

כאן בחצרות בית ה' בתוככי ירושלים, ניצב בעוז על משמרתו מרן ראש הישיבה חכם שלום כהן, והמשיך את שושלת מסירת התורה בטהרתה. קרוב ליוכל שנים מאז שבה תורה לאכסנייה שלה בהיכל הישיבה המחודש בשנת תשל"ז ועוד קודם לכן בהיותה בקטמון, עמד הוא בראשות הישיבה ומגדל את הדור הבא שיפאר בתורתו וקדושתו את כותל המזרח. מלמד שבחו שלא שינה.

כל מי שהכיר ולו מעט את שיחו ושיגו של מרן ראש הישיבה זצ"ל, יודע כי הדבר היקר ביותר בעיניו של מרן הוא לעשות למען שמו יתברך ללא שום פניות, בנקיות מוחלטת. בלתי לה' לבדו. כמעט בכל שיעור, שיחה או דרשה, יחזור על כך שוב ושוב, יחדד את הדברים וישריש אותם בלב השומעים. זאת נקודת מבטו הטהורה על העולם, כך היה בוחן מרן את הדברים כולם - האם הם אך ורק למען כבוד שמים.

שיטת הלימוד שלו הייתה מבוססת על דרך הלימוד של מורו ורבו מרן הגר"ע עטיה זצוק"ל ראש ישיבת פורת יוסף. בהקשר לכך ניתן לציין את מה שראש הישיבה היה מספר, על מרן הגר"ע עטיה זצ"ל שהיה מקפיד בלימוד המהרש"א בעיון. ראש הישיבה היה אומר: "צריך ללמוד את המהרש"א על הסדר, כך אנו נוהגים בישיבה, כי בלי לימוד המהרש"א אי אפשר להבין את הנלמד, זהו העיון, וכדברי ה'חזון איש' שמיום שעזבו את המהרש"א ביטלו את העיון".

באחת השיחות לתלמידיו דרש ראש הישיבה מתלמידיו

בבחרותו למד בישיבת 'פורת יוסף', אצל ראש הישיבה מרן הגאון חכם עזרא עטיה זצ"ל, שם קנה את תורתו יחד עם חכמי ורבני הישיבה בהיותו שקדן עצום שישב ולמד כל העת בהתמדה עצומה.

קשר מיוחד חיבר בין מרן הגר"ע יוסף זצ"ל למי שהוא הכתיר להמשיך את דרכו בהנהגת הציבור, מרן ראש הישיבה זצ"ל. קשר ייחודי זה נארג על פני כשמונים שנה ויצק חוליית זהב בשלשלת הדורות. הוא החל אי שם בין כותלי ישיבת פורת יוסף בירושלים שבין החומות. מרן ראש הישיבה, כבנו של המקובל האלוקי הגאון אפרים הכהן זצ"ל שעמד בראש ישיבת המקובלים 'עוז והדר', שפעלה בתוך ישיבת פורת יוסף, נתגדל משחר ילדותו בין חכמי הישיבה.

כשהיה בחור צעיר בפורת יוסף, למד בהפסקת הצהריים, בין הסדרים, מסכת שבת עם החברותא באוצר הספרים. מרן הרב עובדיה יוסף זצ"ל שהיה שקדן במשך כל היום, היה יושב שם ואוכל פרוסה קטנה לארוחת הצהריים, וכל העת מעיין בספר שהיה פתוח לפניו תמיד.

באחד הימים מרן הרב עובדיה זצ"ל פנה אל חכם שלום והחברותא שלו ואמר להם: 'אני שומע שאתם לומדים טוב, רוצים שאלמד איתכם?'. כמובן שהם ענו בשמחה ובחיוב וכך היו לומדים כל יום ולמדו כמעט את כל מסכת שבת.

מאז הלך הקשר והתעצם עם השנים ובפרט לאחר שנכנסו יחד בעול הנהגת הציבור. מרן ראש הישיבה זצ"ל היה מדבר עם מרן הרב עובדיה כדבר בן עם אביו. פעם סיפר בשיחה לעיתון 'הדרק': "מעולם לא נמנעתי מלומר לו דבר. פעם אחת אמרתי למרן, גם אם תכעס עלי אני אומר לך את דעתי, הוא שמע את הדברים, לאחר זמן אמר לי 'ראיתי שאתה הידיד האמיתי שלי יותר מכולם, שבאמת רוצה בטובתי ולכן אמרת מה שאמרת'".

"תדעו לכם, חכם עובדיה כל מה שעשה היה לשם שמים. כל דבר שעשה הכול היה אך ורק לשם שמים. לכן זכה למה שזכה". תמיד היה מספר את הסיפור, על ה'נסיעה' שערכו פעם בבין הזמנים בו השתתפו כל תלמידי הישיבה: "אני הייתי ילד עדיין, נגשתי למרן הרב עובדיה ואמרתי לו, למה כבודו לא נוסע איתם לקברות צדיקים, הוא השיב לי, אתה רואה מסכת בבא קמא, היום אני מתחיל אותה וכשיחזרו תראה איזה דף אני נמצא. עברו ארבעה חמשה ימים ראיתי אותו אוחז בדף צו. בשבילי זו הייתה דוגמא גדולה", הפטיר ראש הישיבה.

במהלך מלחמת תש"ח כאשר הרובע היהודי נפל בידי הירדנים וכל תושבי העיר העתיקה הוצרכו לברוח גלתה גם הישיבה על כל תלמידיה שהתפזרו בינתיים בכל בתי הכנסת ברחבי ירושלים החדשה. בגין תהפוכות הללו לא התקיים רישום מחודש לישיבת פורת יוסף במשך שלוש שנים, והתלמידים - ביניהם ראש הישיבה - נאלצו להישאר באותו שיעור כי אילו היו עולים לשיעור גבוה יותר היה הר"מ הקודם מוצא את עצמו ללא משרה וללא פרנסה... כאמור, לאחר מלחמת תש"ח למד במסגרת הישיבה

בשיעור יומי בישיבה. צילום: שוקי לרר

מכתבם של מרן ראש הישיבה חכם שלום כהן זצ"ל והגאון רבי שבתאי אטון זצ"ל.

מרן ראש הישיבה חכם שלום כהן זצ"ל נכנס אז לבית ברחוב ראב"ד 27 בבני ברק, ואמר למרן הרב שך את דברי רש"י בסוף פרשת כי תבוא על הפסוק "ולא נתן ה' לכם לב לדעת ועיניים לראות ואזנים לשמוע עד היום הזה", כותב רש"י: "עד היום הזה: שמעתי, שאותו היום שנתן משה ספר התורה לבני לוי, כמו שכתוב "ויתנה אל הכהנים בני לוי", באו כל ישראל לפני משה ואמרו לו משה רבינו אף אנו עמדנו בסיני וקבלנו את התורה ונתנה לנו, ומה אתה משליט את בני שבטך עליה, ויאמרו לנו יום מחר לא לכם נתנה, לנו נתנה. ושמח משה על הדבר, ועל זאת אמר להם היום הזה נהיית לעם וגו', היום הזה הבנתי שאתם דבקים וחפצים במקום.

עם הרש"י הזה שוכנע מרן הרב שך להקים את ש"ס, באומרו חכם שלום זצ"ל לפני הרב שך, "וכי לנו לא ניתנה התורה? גם אנחנו קיבלנו את התורה, גם לנו יש חלק, ויש רבים מאחינו שלא יודעים מהתורה, שלא מכירים אותה, אנחנו צריכים ללכת וללמד אותם".

מרן הרב שך כתב במכתבו: "למעלת כבוד ידידי ורב חביבי הרב הגאון בתורה וביראת שמים, ענותן מוכתר במעלות טובות מוהר"ר חכם שלום כהן שליט"א ראש ישיבת פורת יוסף בעיר העתיקה".

מסכת קשרים ענפה נפרשה לאורך השנים בין מרן ראש הישיבה וגדולי ישראל מכל החוגים והעדויות, קשר מיוחד היה למרן חכם שלום זצ"ל עם מרן הגאון רבי יעקב ישראל קנייבסקי ה'סטייפלער', עם הגראמ"מ שך, עם פוסק הדור הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל שהיה אצלו כמו בן, לצד חכמי ירושלים ופורת יוסף.

לימים סיפר חכם שלום זצ"ל "פעם אחת כשהייתי אצל הסטייפלער, נכנס אדם אחד וביקש ברכה. הסטייפלער לא הביט לעברו וצעק בקול 'רשע, רשע תצא מכאן מיד'. אחרי שדיברתי איתו מה שהייתי צריך, יצאתי וראיתי את אותו אדם מחוץ לבית. שאלתי אותו, למה הסטייפלר צעק עליך כך, מה עשית? אמר לי

שישבו וילמדו, והעיקר שהלימוד יהיה ברצינות ושלא ירמו את עצמם בהבנת הלימוד. ראש הישיבה היה מציין את מה שזכר וראה בצעירותו: כיצד מרן הראשון לציין הגאון רבי עובדיה יוסף זצ"ל לומד יחד עם מרן הגאון רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל ואף בדרכים המשיכו בלימודם ומעולם לא פסקו וביטלו את לימודם. הוא היה מציין עובדה זו ומבהיר לתלמידיו כיצד ניתן לנצל כל דקה ודקה ללימוד תורה והלכה. "כשהולכים ברחוב", אמר, "העצה היחידה להינצל מהבעיות והפגעים שישנם ברחוב היא רק ע"י שהאדם מכין את עצמו חומר למחשבה טרם יצא לרחוב ולעיון בדרך או שישנן את תלמודו בדרך ויקיים מצוות 'ובלכתך בדרך'".

מרן ראש הישיבה תמיד היה דורש מקהל שומעי לקחו ואומר: "אדם שיושב ולומד עליו לעסוק בתורה לעומקה של הלכה, ולכן גם לומדי הדף היומי אל להם להסתפק בכך, אלא עליהם למצוא את הזמן ללמוד באופן יותר מעמיק, והיצר הרע נותן הרגשה לאדם שכביכול כבר למד היום הרבה שהרי כבר למד דף שלם בשעה.

כמו הגר"ע עטיה היה אף הוא דורש מתלמידיו לדעת קודם כל היטב את כל דברי הגמרא והראשונים היטב ורק אחר כך לגשת ללימוד ההלכה. בישיבת ערב, היו לומדים שם כ-20 דפי גמרא בחודש עם פירושי רש"י תוס' והרא"ש. וסיפר ראש הישיבה: "בצעירותי, בלמדי בישיבת ערב אצל מרן הגר"ע עטיה למדנו קטע מסוים ב"בית יוסף" קטע שהיה מאוד ארוך, וניגש אחד הבחורים שלא הייתה לו סבלנות ללמוד את כל הקטע הארוך בשאלה מהי מסקנת דברי הבית יוסף, ענית לו חזרה בשאלה, האם גם באוכל הוא נוהג לאכול מיד את הקינוח?... ולמה בלימוד הוא רוצה כבר בהתחלה את הקינוח..."

סיפר ראש הישיבה בעצמו: זכורני, שכאשר פתחנו את הישיבה היו הרבה ספרי "בן איש חי" ובזמן שהיו קובעים ללמוד הלכה היו לומדים בספר "בן איש חי". בימים ההם נתתי הוראה למשגיח של הישיבה להוציא אותם, כי טענתי שזה לא לימוד. ה"בן איש חי" אומר לך מה צריך לעשות, אבל עדיין לא תבין למה צריך לעשות כך. וכך אכן היה בישיבה, הוציאו את ספרי ה"בן איש חי". כי מי שלומד הלכה צריך ללמוד בראש ובראשונה שולחן ערוך. לכל הפחות צריך ללמוד בישיבה שולחן ערוך עם משנה ברורה, וודאי שזה לא הסוף אבל כך הוא יודע לפחות את דברי השולחן ערוך כי המשנה ברורה מבאר היטב את השולחן ערוך, והנה יתכן שמסקנת ההלכה שונה אבל זה כמו שאדם לומד גמרא, וכי מגיעים בסוף עד להלכה? אבל לכל הפחות רואים את מסקנת הגמרא וכשיש מחלוקת יודעים שיש מחלוקת ומבינים מה המהלך של הפסק הזה, ואז ניתן ללמוד גם דבר אחר, אבל אם לא לומדים כפי הסדר הזה לא ניתן ללמוד הלכה לאמיתיה של תורה.

הנהגתו הציבורית של מרן חכם שלום זצ"ל החלה בעת הקמת ש"ס תחילה כסיעה מקומית בירושלים, בשנת תשמ"ד אז מרן הגראמ"מ שך זצ"ל, כתב מכתב הקורא להצביע לש"ס, יחד עם

בבושת פנים 'אני מחלל שבת'. והסטייפלער לא הכיר אותו כלל, אבל ידע הכל".

כל חייו במשך תשעים שנה התנהג בפשטות והיה נוסע באוטובוסים באופן תדיר, גם לכינוסי מועצת חכמי התורה היה מגיע באוטובוס או במונית וסרב שיהיו לו נהגים, למרות תחנונים מצד תלמידיו הרבים סרב בכל מאודו.

מלבד גדלותו ושקדנותו בתורה היה מרן ראש הישיבה זצ"ל סופר סת"ם, ובמשך שנים רבות עד לחתונת בנו הצעיר בשנת תשנ"ח, עסק בכך בשעות שבין הסדרים, חכם שלום כהן אף כתב לעצמו ספר תורה קטן, ממנו הוא היה נוהג לקרוא בכל שבוע שניים מקרא ואחד תרגום בערבי שבתות.

עשרות בשנים, מאז נתמנה לר"מ בישיבת פורת יוסף והוא עודנו אברך צעיר לימים, מסר מרן ראש הישיבה את נפשו על הרבצת התורה והנחלתה לתלמידים ולעם ישראל כולו.

סדר יומו היה צפוף, בשעה 6:15 היה יוצא מביתו שברובע היהודי בעיר העתיקה בירושלים למקווה לטבילת שחרית. בשעה 7:00 נכנס להיכל ישיבת 'פורת יוסף' הנמצא מספר דקות מביתו, שם היה מתפלל שחרית. לאחר התפילה עולה הרב לביתו לאכול פת שחרית. בשעה 9:30 היה מגיע לישיבה ומוסר שיעור בעיון לתלמידי שיעור ב', השיעור מסתיים לקראת השעה 11:30. לאחר מכן היה נכנס להיכל הישיבה בכדי לדבר בלימוד עם בחורי הישיבה ולחילופין לקבל קהל לעצה וברכה במשרדי הישיבה, חכם שלום לא היה מקבל קהל בביתו בימים ההם ומי שרוצה לפגשו יכול לעשות זאת רק בישיבה. בשעה 1:00 בצהריים היה מתפלל הרב תפלת מנחה בבית הכנסת הרמב"ן שברובע היהודי. משם חוזר לביתו ושוהה שם עד שעות הערב ללימוד רצוף, אלא אם כן יש שיעורים ברחבי הארץ או שמחות לתלמידיו. לגר"ש כהן קבלה מאביו שלא יעבור עליו זמן של ד' אמות ללא תורה. ביום שישי היה מוסר שיעור לבחורי שיעור ב' בישיבה ב'מנחת חינוך', בשבת היה מוסר הגר"ש שיעור בהלכות שבת לבני הקיבוץ ולאברכים. מידי חודש בחדשו נהג לנסוע למסור שיעור בעיר בני ברק. השיעור היה נמסר בכל פעם בבית אחר של אחד מתלמידיו בוגרי הישיבה.

בחודשי אלו, ימי הרחמים והסליחות מרן הרב עובדיה זצ"ל היה לוקח את חכם שלום יחד איתו במסוק, והיו נוסעים לכל ערי הארץ לעצרות התשובה, אלפים היו באים לשמוע את דבר ה', ראש הישיבה היה מדבר לעם בשדות כפי שהיה מדבר לתלמידי הישיבה והם היו נהנים ממנו עצה ותושיה.

חצי שנה לאחר הסתלקותו של מרן הראשון לציון הגאון רבי עובדיה יוסף זצ"ל שהתבטא על חכם שלום שהוא "פה קדוש" מונה מרן ראש הישיבה זצ"ל לממלא מקומו כנשיא המועצת. ההכרזה הרשמית התקיימה במעמד הקבלת פני רבו בחג הפסח תשע"ד, באולמי ארמונות חן בבני ברק וזאת לבקשת חברי המועצת הגר"ש בעדני, והגר"מ מאיה.

מאז נטל על עצמו את עול הנהגת הציבור הספרדי בארץ

ובעולם, היו המונים משחרים לפתחו לבקשת עצה וברכה, ראש הישיבה היה עונה לפונים ולקח על עצמו את משא הדור.

במערכה נגד גיוס בחורי ישראל לצבא כתב מכתב ארוך המכוון נגד המפתים בני ישיבות ללכת לצבא: "הנני פונה בזה לכל אחד ואחד להתחזק בלימוד התורה ובעמלה. גם בעת הזאת אשר לא נדע מה ילד יום בהתגברות שנאת עולם לעם עולם, ואין לנו מגן וצינה גדול לעם ישראל יותר מאשר עמלה של תורה. על כן אזרו שחלילה לבחור באיזה רמה לימודית שהוא, או לנשוי אפי' נמצא בקשיי פרנסה, לעזוב את משמרת הקודש ח"ו, ולא להתפתות לכל מיני גורמים "חרדים" או שאינם חרדים המבטיחים לו עתיד של כסף וכבוד אם יצטרף לאיזה מסלול אפי' קצר מאוד".

אלו דבריו בתחילת מכתבו שעורר הדים רבים בכל גוויי הציבור בארץ. בהמשך מכתבו מתייחס נשיא מועצת החכמים למפתים שפועלים לגייס בני ישיבות לצבא בפיתויים שונים ומשונים, וכותב: "כל המפתים והמסייעים הם בכלל מחטיאי הרבים, וכתב רבינו הרמב"ם שאין להם חלק לעולם הבא, ואובדין ונידונין על גודל רשעם וחטאתם".

את מכתבו סיים מרן ראש הישיבה בקריאה לראשי הישיבות והכוללים והוא מבהיר להם כי להם יש את האחריות "להדריך את הבחורים בלכתם ללשכת הגיוס, וגם לבקש מהם לדווח על כל ניסיון שכנוע ופיתוי. ראשי הכוללים יפעילו את השפעתם להניא אברכים שיש להם מחשבה להתגייס ולו לתקופה קצרה".

לא במהרה ישכחו דבריו של מרן ראש הישיבה בעיצומו של כינוס היסטורי של שלוש המועצות של גדולי וחכמי התורה. כשקולו נשק בבכי נשא את דבריו בצער וביגון: "כל הספרדים הם בבחינת את הנפש אשר עשו בחרן, אני יודע מתוך הישיבה כמה תלמידים שההורים שלהם רוצים שילך לצבא, הם לא מבינים כלום, אם לא שהבנים היו דבוקים ברבנים שלהם, הם היו הולכים לצבא, וע"י הרבנים שומרים עליהם. אם לא יעשו דבר שיכריזו שאין צבא בכלל, ח"ו זה לא ילך.

בתקשורת מסיתים כנגד בני הישיבות, ואצל הספרדים זה מחלחל, עדתנו עלולה להיפגע הכי קשה מגזירה זו, וצריכים ללמוד מאת הנפש אשר עשו בחרן, להכניס כמה שיותר לתורה. כזכור, בסיום דבריו פרץ מרן ראש הישיבה בבכי נורא אשר גרם לגדולי התורה להזיל דמעה: "אני מבקש שתצא מכאן החלטה שאין צבא ואין כלום, ולא מעניין אותנו הכסף שלהם, מעניין אותנו רק תורה ותורה".

דבריו של ראש הישיבה נשיא מועצת חכמי התורה עוררו הדים רבים בכלי התקשורת וגרמו לקידוש ה' גדול, גדולי התורה ובראשם מרן הגרא"ל שטיינמן ניגשו למרן ראש הישיבה וציינו בפניו, כי דבריו הותירו רושם גדול על כולם. מרן הגרא"ל בסיום הכינוס אמר למרן ראש הישיבה: "הדברים של כבודו חזקו את כולנו, אנחנו צריכים לשמור על האחדות הזאת שיש כאן, וכך נוכל נגד הקמים עלינו".

הקפדתו על כשרות המאכלים ושחיטה הייתה לשם דבר

תפקידו כראש הישיבה. מאז נפטרה התגורר לסירוגין בביתה של בתו משפחת זיאת בשכונת רמות בירושלים.

זכה חכם שלום כהן זצ"ל והותיר אחריו דור ישרים מבורך, שלושה בנים וחמש בנות. בהם: בנו הרבנים הגאונים רבי אפרים, ר"מ בישיבת יקירי ירושלים, רבי יעקב, ראש ישיבת 'נזר התלמוד' בביתר עילית, וחתנו של הגאון רבי יהודה כהן ראש ישיבת יקירי ירושלים, רבי שמעון, ראש ישיבת 'תורת יעקב' בבת ים, במוסדות של חמיו הרב יעקב עטיה, ובנותיו, לבית זיאת, כהן, קדוש ועוד, נכדים, נינים וצאצאים רבים הממשיכים בדרך התורה.

אחיו הרב רפאל כהן שליט"א, חתנו של חכם סלמן מוצפי זצ"ל ומחשובי סופרי הסת"ם בירושלים; והרבנית חמד עליה השלום, שהלכה לבית עולמה לפני מספר שנים.

זכותו יגן עלינו. תהא נשמתו צרוּה בצרוּר החיים.

כפי שקיבל בבית אביו הגדול, ראש הישיבה עמד בראש ועדת הכשרות של בד"ץ 'נוה ציון', יחד עם גיסיו הרבנים הגאונים רבי שלמה ורבי מסעוד בן שמעון רבה של בני ברק. בכל ערבי פסחים היה מגיע לאפיית מצות מספר פעמים לעקוב מקרוב אחר תהליך האפייה, גם בשנים האחרונות למרות חולשתו הגיע בכוחותיו הדלים והיה עוקב מקרוב אחר כל החומרות.

דברי תורתו וחיבוריו קובצו למספר ספרים וחבורות 'שיח כהן' - חוברת ובה קובץ שיחות, ה'תשס"ו דובר שלום - על המועדים, תומיך ואוריך - שביבי אור, הנהגות ועובדות, פנינים ואמרות ממרן ראש הישיבה זצ"ל.

עד לפטירתה של רעייתו הרבנית הצדקנית מרת יעל ע"ה בתו של הגאון חכם מנצור בן שמעון זצ"ל, התגורר ברובע היהודי בדירה ברחוב היהודים השייכת לישיבת פורת יוסף, מתוקף

מרן חכם שלום כהן זצ"ל בסיום לימוד חלק ג' משנה ברורה במסגרת לימוד ה'דף היומי בהלכה' של 'דרשו'

החברה הפסידה 192 מיליון שקלים - בגלל שלא עשתה חשבון נפש

סיפור אמיתי עם מוסר השכל חזק במיוחד

חוזרת התשובה.

דגימות אלו נעשות בתדירות גבוהה, ויש מעבדות במדינת ישראל שכל תכליתן ומטרתן היא בבדיקת הימצאות חיידקי סלמונלה בכל אחד ממפעלי ייצור המזון במדינה. רשת שלמה של דוגמים ושליחים עוסקת באופן תמידי במתן שירות הבדיקות הללו לחברות השונות. מדובר בתעשייה של ממש.

וכל כך למה?

כי אנחנו חוששים מפני חיידק הסלמונלה, שעלול לגרום לבחילות ושלשולים, ובקרב אנשים שמערכת החיסון שלהם מוחלשת, הוא עלול לגרום לנזקים משמעותיים יותר.

היו אינדיקציות, התעלמו...

בעיקרון, שטראוס עשו כל מה שהיו צריכים לעשות, ובכל זאת הם נפלו.

ולמה באמת?

האמת, שקשה לתת תשובות מדויקות לשאלות מהסוג הזה. מה גם שעד היום טרם נמצא מקור ודאי לזיהום הסלמונלה במפעל.

אבל באותם ימים של סגירת המפעל, הציג מנכ"ל 'שטראוס ישראל' אייל דרור, את סדר ההשתלשלות של האירועים במסיבת עיתונאים שכינסה החברה.

"אנחנו עורכים כבר כמה ימים תחקיר, שיש לו קצב משלו", אמר דרור. "יש כמה ליקויים לא קלים ולא פשוטים, שכמובן חשפנו בפני משרד הבריאות. אבל למען האמת אני לא יודע אם הם קשורים לריקול".

"עשינו שיפוץ במפעל", הוא הוסיף. "כחודש לפני האירוע היו יונים במפעל השוקולד הנוזלי. אנחנו עובדים עם חברות הדברה רציניות, אבל לא התקיימו נהלי עבודה תקינים במקרה הזה בניגוד למה שקורה בדרך כלל.

"עוד אמר כי היו כמה פעמים שקיבלנו מאחד הלקוחות שלנו הודעה על כך שיש אינדיקציות לכמה חריגות במוצרים שסיפקנו לו, ולא הקשבנו, כי המעבדות שאנחנו עובדים איתן לא זיהו שום חריגה. לא בדקנו את הדברים וזה לא בסדר. היינו צריכים להתנהל בצורה שונה".

אנחנו שומעים??? היתה הודעה, היו אינדיקציות, אבל 'המעבדות שלנו' לא הראו שיש בעיה כלשהי, אז התעלמו...

אליעזר (לייזר) רוט

דוחות הרבעון השני שפרסמה חברת 'שטראוס' באחרונה, ממשיכים לחשוף את הנזק המתגלגל של פרשת הסלמונלה במפעל 'עלית' שבנוף הגליל.

בדיווח נמסר כי החברה דיווחה שהפגיעה כתוצאה מאותו משבר במכירות המחצית הראשונה עמדה על 211 מיליון שקל!!! בהתחשב בעובדה שהחברה גם הוציאה פחות על ייצור, הרווח הנקי הצטמק ב-192 מיליון שקל.

"בכל הקשור לפגיעה בתוצאות עדיין לא נאמרה המילה האחרונה. למרות כל הפעולות שביצעה החברה לטיפול בבעיית הזיהום במפעל, הוא עדיין לא נפתח מחדש לפעילות.

"שטראוס מציינת בדוחות הרבעון כי "החברה נערכת בימים אלה לחזרה לייצור באופן מדורג תחת בקרה מוקפדת ותודיע על כך עם קבלת אישור ממשרד הבריאות". במילים אחרות: החברה לא יודעת להעריך רשמית מתי המפעל יחזור לייצר.

"בינתיים מעריכה שטראוס כי המשבר יביא לפגיעה בהיקף של 210-230 מיליון שקל ברווח הנקי בסך הכל. מדובר ברף העליון של ההערכות המוקדמות של ענקית המזון המקומית". אבל האמת ש'שטראוס' זה לא הסיפור. מדובר בקונצרן ענק, שעבורו אובדן של 200 מיליון שקלים, זה לא משהו שיגרום לו לקרוס.

הסיפור זה אני, וגם אתם. כל אחד מאתנו.

מאיפה זה התחיל?

בואו נעצור רגע, ונחזור לנקודת ההתחלה. איך התגלה חיידק הסלמונלה במשטח הייצור של מפעל שטראוס-עלית?

נו, כבר אמרנו. בבדיקה שגרתית!

מה זו בדיקה שגרתית?

ובכן, כל מפעל המייצר מזון במדינת ישראל, נדרש על פי תקנות משרד הבריאות לבצע בדיקות שגרתיות מחשש להימצאות סלמונלה. הדגימות נלקחות מכל מיני מקומות אסטרטגיים במפעל, באזורים שבהם יש היתכנות גבוהה להימצאות החיידק, בגלל מידת החום השוררת שם או סוג חומרי הגלפם שבהם נעשה שימוש בחלק זה של פס הייצור.

הדגימות נלקחות למעבדה, שם הן נבדקות ובתוך כמה ימים

שיש 'אינדיקציה', שיש משהו חריג, שאנחנו מקבלים משוב בעיית, משהו לא בסדר איתנו, כדאי שנבדוק בצורה יסודית יותר, מעבר לבדיקה התקופתית.

חז"ל הקדושים כבר אמרו לנו "אם רואה אדם שייסורים באין עליו - יפשפש במעשיו ואמרי לה ימשמש במעשיו".

רבינו הרמח"ל מבאר ב'מסילת ישרים', שהכוונה היא שאנחנו צריכים גם לבדוק אם כל המעשים שלנו אכן ראויים, ולאחר מכן לבדוק כל מעשה ומעשה בפני עצמו עד כמה הוא נעשה לשם שמים, האם הוא אכן מעשה כל כך טוב כמו שהוא נראה מלמעלה, או שיש מקום לשיפור משמעותי...

בואו נקפיד על בדיקות שגרה, ואם אנחנו מקבלים 'אינדיקציות', כדאי להוסיף עוד בדיקה ועוד אחת, כדי שנתפוס את הזיהום בזמן, ושלא יטמא אותנו בצורה שתצריך חלילה 'לסגור את המפעל', לצורך תיקונים ושיפוצים.

אם החברה היתה משקיעה כמה עשרות ואפילו מאות אלפי שקלים באיתור הבעיה מבעוד מועד, היא היתה חוסכת נזק עצום של 200 מיליון שקלים, ועוד היד נטויה...

ועכשיו תורנו!

אחים יקרים. אולי כדאי שנפנים שגם אנחנו שטראוס... גם אצלנו יש כל מיני חיידקים שעלולים להיכנס בכל מיני מקומות. גם אנחנו צריכים לבצע בדיקות שגרתיות. על בסיס קבוע. גם כשהכל נראה בסדר, גם כשאנחנו מרגישים שההתנהגות שלנו היא למופת ושסדר היום שלנו ממש מתאים לאיך שצריך להיראות סדר יום של אדם במצבנו ובדרגתנו, אנחנו צריכים לבצע בדיקות תקופתיות ולבדוק אם הכל בסדר.

חשבון נפש.

אבל זה לא מספיק לעשות בדיקה תקופתית. כשאנחנו רואים

יומא דהילולא

**הלכתי אל הגה"צ רבי צבי הירש מייזליש מווייצען
זצ"ל ושאלתי אותו מה אפשר לעשות כדי
להציל את אחי. אמר לי הרב מווייצען: תפוס
את אחיך וסעו יחד אל הרבי מסאטמאר...**

לרגל יומא דהילולא של הרה"ק רבי יואל מסאטמאר זצ"ל

שאל אותי הרבי: איך הצלחת אתה ללמוד תורה בניגוד לדעת אותו פלוני? אמרתי לו: חמקתי לי והלכתי לשיבת לייקווד. אמר לי הרבי: כפי שהצלחת אתה לחמוק, כך יצליח אחיך לחמוק ויעשה חיל בתורה. אחר הגביה את עיניו והסתכל על שנינו בהסתכלות חזקה.

בצאתנו מן הקודש, שמתי פני מיד ללייקווד מפני שחשתי לשוב אל קרובי בשיקגו, ואת אחי הקטן שלחתי לבדו הביתה לשיקגו. היה אז לאחר חג הסוכות, ושבתי לביתי רק לאחר כמחצית השנה לרגל חג הפסח.

כשפגשתי את אותו קרוב, קיבל את פניי ברוגז רב ורטן עלי על שלקחתי את יהודה דוב אל הרבי מסאטמאר, ומאז אינו רוצה לשמוע מכלום מלבד מלימוד התורה...

סיים הרב זופניק את סיפורו: הבטחת הצדיק נתקיימה במלואה, אחי הקטן עלה ונתגדל בתורה והיום הוא מתלמידי החכמים המופלגים שבארץ ישראל ומחבר ספרים חשובים בכמה מקצועות התורה. והוא אף הוא כותב בהקדמת ספרו הכרת הטוב לאחיו הגדול על שלקח אותו אל הרבי מסאטמאר, כי מאז שראה את צורתו התלהבה נשמתו לתורה וליראת שמים, ומאז ועד עתה צורתו לא משה מזיכרונו.

(הגה"ח רבי שמעון שפיצר שליט"א, 'הבינני')

ידוע ומפורסם שצורתו של הרה"ק היתה כצורת איש אלוקים ושכל המסתכל בה התעורר לבו ליראת שמים.

סיפר הגה"ח רבי וואלף לאנדא שליט"א מנהל ישיבת סאטמאר בקרית יואל, מה ששמע מפי הרה"ג רבי מנחם שלמה זופניק שליט"א רב דק"ק 'בית תורה ותפילה' בפאסיק.

בצעירותי נתייתמתי מאמי וגדלתי יחד עם אחי הקטן יהודה דוב בשיקגו. אני הלכתי ללמוד בשיבת לייקווד, ואילו אחי הקטן שהיה בעל כישרון גדול, היה מושפע משאר קרובים שדאגו ל"טובתו", והתכונן ללכת ללמוד לימודי חול באוניברסיטה.

היטב חרה לי הדבר, כי אמרתי שאם בעל כישרון הוא, אדרבה ואדרבה, ישקיע את כל כולו בתורה ויגדל ויהיה לאיש מלא וגדוש בתורה, ומה לו לבזבז את ראשו בלימודי חול ולהפסיד בכך את עולמו. הלכתי אל הגה"צ רבי צבי הירש מייזליש מווייצען זצ"ל אשר התגורר בשיקגו ושאלתי אותו כדת מה לעשות כדי להציל את אחי. אמר לי הרב מווייצען: תפוס את אחיך בידו וסעו יחד אל הרבי מסאטמאר לשאול בעצתו.

נסענו שנינו יחדיו ונכנסנו אל הרה"ק מסאטמאר עם קוויטל בדינו. הרבי שאל אותי מה בקשתי. הסברתי לי כי יש לי אח קטן בעל כישרון, ובעוד אותו אפטרופוס רוצה שילמד באוניברסיטה, אנכי סבור כי חבל על דאבדין ושכדאי לו ללמוד בישיבה.

"אולי אתה מכיר את פלוני?" שאל ידידי את האיש. "ודאי שאני מכיר", עונה הלה, "מדוע אתה שואל", התעניין. "יש מישהו באמריקה שרוצה לעשות אתו הסכם יששכר זובולון". פניו של היהודי החליפו גוונים: "מה??? אתה יודע לאן אני הולך בדיוק עכשיו?"

עכשיו? לאותו פלוני תלמיד חכם, היה עד היום הסכם יששכר זובולון עם עשיר אחד, והעשיר הזה הודיע לי שהוא מפסיק את התמיכה כי הוא כבר לא יכול לעמוד בזה. דחיתי את ההודעה כי לא רציתי לצער את אותו תלמיד חכם, שבאמת יושב ולומד יומם ולילה. ממש לא היה לי מושג איך אני אומר לו את זה, אבל היום ידעתי שאני כבר חייב להעביר את המסר. ועכשיו אני בדרך אליו!!!"

בו במקום התקשרתי לעשיר מאמריקה והודעתי לו בשמחה גדולה שמצאתי את החברותא שלו. בוא תשמע מה קורה פה - אמרתי לו, והעליתי לשיחת ועידה את היהודי מהדרום, וזה סיפר לו דברים כהווייתם.

העשיר התרגש עד מאוד. "כמה פלוני היה מקבל בכל חודש מהזובולון שהיה לו?" הוא שאל. "חמשת אלפים שקל".

"מהיום הוא יקבל שמונת אלפים שקל בחודש, וכבר עכשיו תן לי פרטי חשבון, שאכניס לו קודם כל ארבעת אלפים. וחוף מזה תגיד לו שלא יתבייש, וכשיש צורך מיוחד בבית שיבקש, כי אני רוצה באמת לתת לו, שיוכל לשקוד על התורה ועל העבודה בלי הפרעה".

תראו איך הקב"ה חסך לתלמיד חכם עגמת נפש, ואיך שהתומכים התחלפו באופן כל כך מדויק. ברוך הנותן לחם לכל חי.

(גיליון 'השגחה פרטית')

מספר יהודי מחיפה: נסעתי לארצות הברית כדי לאסוף כסף למוסדות תורה, והנה אני פוגש עשיר גדול שמוכן לתת לי סכום משמעותי, שממש יוריד עול כבד מעל כתפי המוסד למשך תקופה, אבל - "זה בתנאי שאתה משיג לי את החברותא שאתו למדתי בארץ ישראל כשהייתי בחור, כדי שאעשה אתו הסכם יששכר זובולון".

הבקשה נראתה לי קלה ליישום, במיוחד לאור הסכום הנכבד שהעשיר תרם, והסכמתי לתנאי. הוא נתן את הכסף והדגיש שוב ושוב: "זה ממש חשוב לי, ואני רוצה שתסדר את זה בהקדם. בוער לי להיות הזובולון שלו".

המגבית הצליחה בסייעתא דשמיא, וכשהגעתי הביתה שכחתי לגמרי מהתנאי. שבועיים אחרי שנחתי בארץ אני מקבל טלפון מהתורם: "מה עם זה?" התנצלתי אלף התנצלויות והלכתי לחפש קצה חוט. איפה גר היהודי הזה, שהעשיר כל כך משתוקק לתמוך בו.

התברר שהוא גר בעיר בדרום הארץ. התקשרתי לידיד שגר שם, וזה אמר: "איני מכיר אותו". רגע לפני שאני מסיים את השיחה הוא אומר לי: "חכה, יש כאן איזה יהודי, אולי הוא מכיר".

הוא פונה אליו ואומר לו: "אולי אתה מכיר את פלוני?" "בטח שאני מכיר אותו", עונה הלה, "במה העניין?" "אני מדבר עכשיו עם מישהו שיש לו שליחות מאיזה עשיר באמריקה, שרוצה לעשות אתו הסכם יששכר זובולון".

"מה??? היהודי הזה החליף גוונים. "אתה יודע לאן אני הולך

"שאלתי את החתן: אם אתן לך עכשיו 1,000 שקלים - תהיה מוכן להפסיק לעבוד ולהישאר בבית בימי השבע ברכות? החתן השיב בחיוב, ואז הוצאתי מכיסי צ'ק בסך 1,000 שקלים ונתתי לו"

מעשה שסיפר הגר"י זילברשטיין שליט"א בעצרת תפילה למעוכבי שידוך שהתקיימה ביום ט"ו באב ברמת אלחנן בני ברק

שהיה כך היה, כפי שמספר אותו ראש ישיבה: יום אחד נצרכתי להזמין מונית כדי להגיע למקום פלוני, והנהג הנהג שהגיע להסיעני היה נראה כלבוש בבגדי חתן. שאלתי אותו מה יום מיומיים שהוא נראה במחלצות חתן, ולהפתעתי השיב

ביום ט"ו באב התקיימה ברמת אלחנן עצרת תפילה למען מעוכבי שידוכים. בדברים שנשא מרן הגר"י זילברשטיין במהלך העצרת סיפר, כי ראש ישיבה אחד הגיע אליו פעם ובידו מכתב מרגש, שנשלח אליו מאת כלה טריה לאחר נישואיה, ומעשה

הנהג ואמר: 'אכן אתמול התחנתתי'...

ראש הישיבה סיפר שאמר לנהג שאם כך הוא יורד בו-במקום מהמונית, 'כיון שאתה עובר על איסור מפורש, שהרי לחתן אסור לעבוד במשך כל שבעת ימי המשתה!' הנהג החתן הסביר לי שהוא עושה זאת לצרכי פרנסה, 'ואם לא אעבוד וארוויח את פת לחמי, מהיכן יהיה לי לחם לאכול ובגד ללבוש?'... החתן פירט ואמר שההורים שלהם לקחו את כספי המתנות שהביאו להם לחתונה, כך שלא נותרה בכיסי אגורה אחת, וכיון שאין להם קרובים לא מצדו ולא מצד כלתו, לא היה לו במה לרכוש בבוקר שלאחר החתונה את מצרכי היסוד המינימאליים, ולכן יצאתי לעבודה... הסברתי לו את חומרת הענין, המשיך ראש הישיבה וסיפר, ואז אמרתי: 'אם אתן לך עכשיו סך של 1,000 שקלים כדי שתוכל לרכוש את המצרכים - תהיה מוכן להפסיק לעבוד ולשמח את כלתך בימי המשתה שלכם?' החתן השיב בחיוב, ואז הוצאתי מכיסי צ'ק בסך 1,000 השקלים ונתתי לו.

לאחר מספר ימים מגיע מכתב לתיבת הדואר שלי, וכשפתחתי הופתעתי לראות שהוא נכתב על ידי ה...כלה של הנהג הנ"ל. היא תיארה בדבריה בהתרגשות רבה את 'הטובה הגדולה שעשית לנו, ואין לך מושג כמה סייעת בידינו'. הכלה סיפרה שכאשר חתנה עזב אותה לבדה בבוקר שלאחר החתונה ופנה לעבודתו במוניות, הרגישה את עצמה עלובה מאוד, אבל לא יכולתי למנעו מכך כיון שהוא אמר שעושה זאת לצרכי פרנסה... והנה, כששב הביתה עם המתנה הגדולה שלך, חזרה שמחה לשרות במעוננו, סיפרה. ראש הישיבה הוסיף וסיפר לי, אמר מרן הגר"י זילברשטיין, את מה שקרה לו אחר כך:

אני נוהג לנסוע לחו"ל ולהתדפק על בתי נדיבים שיסייעו בידי לספק את צרכי הישיבה. הדבר עולה לי בבזיונות רבים, אבל אין לי שום ברירה, כי אם לא אעשה כך, לא אוכל לכלכל את תלמידי הרבים. והנה, מיד לאחר שנתתי את 1,000 השקלים לחתן הנהג,

הופתעתי להיווכח שהכספים שהייתי מקבל מהתורמים בחו"ל, הגיעו לביתי בארץ ישראל ללא שאצטרך להיטלטל במסעות מפרכים עד לבתי הנדיבים.

הרגשתי בעליל שכיון שעשיתי דבר שלא הייתי מחויב בו ונתתי את הכסף לנהג, הקב"ה משיב לי במידה כנגד מידה, ועושה עימי דברים מעבר לשורת הדין, וכספי התרומות מגיעים אליי ללא טורח.

הרב שליט"א הביא את הסיפור הנ"ל כדוגמה לדברים שאמר בתחילת דבריו, אודות הסיפור המרטיט עם מרן הגרש"ז אויערבך זצ"ל, שאשה שלא זכתה לזש"ק באה לפניו בבכיה רבה, והתחננה שיברך אותה בילדים. היא היתה בטוחה שהגרש"ז יברך אותה בחום, ומה הופתעה לשמוע את מרן זצ"ל אומר לה: 'וכי הקב"ה חייב לך משהו? האשה פרצה בבכי נסער, ואז אמר לה רבי שלמה זלמן - שאמנם הקב"ה לא חייב לך מאומה, אבל אם את תעשי דברים שאינך מחויבת בהם, גם הוא יעשה לך דברים שהוא אינו מחויב בהם, ובעזרת השם תזכי לילדים.

האשה יצאה מביתו של מרן הגרש"ז והחליטה לחלק ממתקים ומעדנים לאנשים הממתנים לתורם בבתי החולים. היא הגיעה לכמה מבתי החולים עם עגלת ממתקים ערבים במיוחד שנרכשו כמובן על חשבונה, ביקשה מהאנשים שיאמרו ברכה כדת וכדין, ואחר כך הגישה להם את המעדנים. וכפי שאמר מרן הגרש"ז, כך היה. האשה זכתה ל-3 ילדים, וכל זה התרחש לפני כ-30 שנה, כששלושת הילדים שלה כבר התחתנו והקימו בעצמם משפחות.

וזה גם מה שאני אומר, הדגיש מרן הגר"י זילברשטיין בדבריו, לכל אלה המתעכבים בשידוכיהם, וגם למשפחות שלא זכו בזש"ק: תעשו דברים שאינכם חייבים בהם, כדברי הגרש"ז, ובעזרת השם תזכו למילוי משאלותיכם לטובה.

(מתוך 'קול ברמה' - בטאונה של רמת אלחנן בעריכת הרב משה מיכאל צורן שליט"א)

על דא ועל הא

נעמדנו יחד בפרוידור שלפני הקרון, כאשר לפתע עבר לידינו הרה"ח ר' אברהם מינסקי ז"ל - מלפנים משב"ק אצל מרן מבעלזא זי"ע. והנה כאשר אך הבחין בנו, החל לומר לעצמו: "א פלא! א פלא!..."

"הרבי שלח איתי שתי חתיכות עוגה צידה לדרך לבהורים שאפגוש ברכבת"

שהגיע אף הוא במיוחד להסתופף בצל מרן זי"ע. כידוע, היה מרן זי"ע מסיים סעודת רעוא דרעוין במוצאי שבת בשעה מאוחרת מאוד, ולכן היינו חוזרים לירושלים רק למחרת ביום ראשון. גם באותה שבת הבדיל מרן בשעה מאוחרת. אחר שיצא מרן מה'גרויסע שטוב' נשכבתי לנוח קמעא על אחד הספסלים שהיו במקום, ובבוקר הזדרזתי ללכת לייבנה

מספר המחנך הוותיק הגה"ח ר' משה דוד שארף שליט"א מירושלים: פעם אחת, בהיותי תלמיד הישיבה הק' דחסידי בעלזא, נכספה נפשי לשבות בצל כ"ק מרן מהר"א מבעלזא זי"ע. ביקשתי רשות מהנהלת הישיבה לנסוע לתל-אביב, וקיבלתי אישור. כמדי שבת הסתופפו חסידים רבים בצל הקודש, ביניהם הבחנתי בבחור אחד, תלמיד ישיבת 'בית יוסף צבי דושינסקי',

"גם היום בבוקר ביקשתי מהמשמש שיזכיר אותי, וכאשר אך הזכיר אותי הורה לו מרן להפתעתו שיביא עבורי חתיכת 'לעקיך' כצידה לדרך.

"פנה המשמש לתת לי חתיכת לעקיך, אך מרן אמר לו: 'אולי ימצא אברהם בעת הנסיעה את אחד הבחורים, והלא אף הלה זקוק לצידה לדרך, תן לו אם כן חתיכה יותר גדולה - אגרעסערע שטיקל לעקיך, כדי שיוכלו שניהם לטעום'.

"והנה מרן חוזר ואומר לו שוב: 'אולי ימצא אברהם עוד בחור בדרך. אם כן, תן לו נאך אגרעסערע שטיקל לעקיך, שתספיק לאברהם ולעוד שני בחורים...'.

"המשמש נתן לי כמעט חצי עוגת לעקיך, ופטרני לשלום. "עליתי לרכבת והתחלתי לחפש אחר היימישע בחורים. עברתי מקרון לקרון, וכעת כשפגשתי בכם זכיתי לראות עד כמה היו דבריו הקדושים מדוייקים וברורים, וכעת אזכה לעשות רצון צדיק'..."

ר' אברהם הוציא את הלעקיך, והעניק לנו חתיכה מכובדת. טעמנו והשבענו את נפשנו. יצויין, כי הלעקיך היה לנו כמשיב נפש, כי באותם הימים ארכה הנסיעה מתל-אביב לירושלים משך כמה שעות, וכשהגעתי למחוז חפצי כבר סיימו בישיבה ארוחת צהריים, ולולא הלעקיך ששלח מרן לא הייתי אוכל עד לעת ארוחת ערב.

(קובץ 'אור הצפון' החדש, מנחם-אב תשע"ט, הובא בגיליון 'עולם של תשובה' שעי' מוסדות בעלזא)

שוה' לתפילת שחרית. תיכף אחר התפילה פניתי לתחנת הרכבת לחזור ירושלימה. עליתי אל הרכבת והתחלתי לחפש אחר יהודי חרדי כמוני שאוכל להימצא בקרבתו בשעת הנסיעה.

עברתי מקרון לקרון עד שלשמחתי פגשתי באותו בחור חסידי, תלמיד בישיבת מהרי"ץ דושינסקי, שעשה אף הוא את דרכו חזרה לישיבתו בירושלים. לא הכרתי אותו, אך כיון ששנינו שבתנו בצל מרן זי"ע החלנו לשוחח יחד אודות השבת המרוממת שעברה עלינו, ונעמדנו בפרוזדור שלפני הקרון כדי שלא להימצא בקרבת אנשים מהוגנים.

לפתע עבר לידנו הרה"ח ר' אברהם מינסקי ז"ל - מלפנים משב"ק אצל מרן זי"ע, שבאותם הימים היה בחור מבוגר ועבד לפרנסתו, והיה נוהג להגיע מדי שבת לתל-אביב לעשות את השבת במחיצת מרן וביום ראשון היה חוזר ירושלימה. כאשר אך הבחין בנו, החל ר' אברהם לומר לעצמו: "א פלא! א פלא!..." וכולו אומר פליאה והשתוממות.

לא הבנו פשר השתוממותו, עד שבעצמו פתר את התעלומה באמרו: "זכיתי ברגע זה להיות עד לרוח הקודש גלויה של מרן..." וכה סיפר לנו:

"כיון שאני מוכר בבית מרן, הנהגתי לעצמי שמדי יום ראשון טרם נסיעתי לירושלים אני מבקש מהמשב"ק שיזכירני בקודש פנימה לברכת פרידה. בדרך כלל הוא פותח את הדלת ומזכיר אותי באמרו: 'אברהם פארט צוריק' (=אברהם נוסע חזרה).

יומא דהילולא

"האם כדאי לעלות לארץ ישראל?" - הפגישה בת 9 השעות של מרן הגראי"ל שטיינמן זצ"ל עם האדמו"ר רבי יואל מסאטמאר זצ"ל, בשנת תש"ה בשווייץ

ליומא דהילולא של כ"ק האדמו"ר רבי יואל מסאטמאר זצ"ל - כ"ז מנחם אב תשל"ט

וכן הרבה פליטים שנכנסו להתייעץ אתו מה עליהם לעשות, וסיפרו שעד עכשיו עשו כך וכך ועכשיו מסתפקים מה לעשות הלאה, שאל אותם: מי אמר לכם מה לעשות עד עכשיו? ואמרו לו: יהודי בשם רבי אהרן לייב שטיינמן. כעבור תקופה נכנסה הרבנית תמר ע"ה לאדמו"ר ורשמה את שמותם לברכה, ושאלה אותו האם כדאי לה ולבעלה לעלות לארה"ק. השיב לה הרה"ק מסאטמאר: "אין כדאי משום שהציונים גרים שם וצריך מאוד מאד להישמר ולהתרחק מהם". אמרה לו הרבנית: "בעלי הנו ירא שמים והוא ידע כיצד להישמר", ובתוך הדברים נקבה בשמו של בעלה. אמר לה הרבי: "אכן שמעתי אודות בעלך, רצוני להכירו".

ואכן רבנו נכנס אליו ושוחח עמו כתשע שעות. הוא נכנס אחרי תפילת שחרית וישב שם עד סוף היום סמוך לתפילת מנחה,

והיה כי יביאך ה' אלהיך אל הארץ (דברים יא כט)

בעת ששהה רבנו בשווייץ בשנת תש"ה הגיע לשם כ"ק האדמו"ר מסאטמאר זצ"ל, ורבנו נכנס אליו ושוחח עמו בעניינים גדולים. רבנו ממעט לספר בעניין זה מכמה טעמים, ועיקר הידוע לנו הוא מהרבנית ע"ה שסיפרה לבני המשפחה.

כשהגיע הגה"ק אדמו"ר רבי יואל מסאטמאר לשווייץ, בכסלו תש"ה, רצה המקובל רבי חיים אריה ערלנגר זצ"ל, שהיה אז בבחרותו, להיכנס אליו עם קוויטל, ושאל את רבנו מה לבקש. אמר לו רבנו שהעיקר הוא לזכות להיות מרכבה לשכינה. כשנכנס ר' חיים לאדמו"ר ורשם בקוויטל שרוצה להיות מרכבה לשכינה, שאל אותו האדמו"ר "מי כתב לך את הקוויטל?" כי הבין שבחור כזוה גיל לא משיג דברים כאלו. ואמר לו שרבנו כתב לו.

משקמים את חצרותיהם. אך יש חשש שאם כ"ק האדמו"ר יגיע לארץ הקודש, הרי שהמונים ינהרו אליו ואחרים אודים מוצלים מאש - ייצאו נחסרים. לעומת זאת באמריקה היהדות היא גדולה מאוד וזקוקה להנהגה רוחנית יש כר נרחב לפעילות והצלה. וכן כדי להקים כאן 'ממלכת תורה' צריך משאבים כספיים, וכאן בארץ אין מספיק גבירים בשביל זה, לכן עדיף להיות בארה"ב, שם יש גבירים שיעזרו בדבר זה להקים 'ממלכת התורה'. וסיים מכתבו שאינו יכול לתת עצה לאדמו"ר אלא עליו לבוא ולראות בעצמו את הארץ. כעבור תקופה עלה האדמו"ר לארץ, ואז שוב נכנס אליו רבנו ושוחח עמו ארוכות, והחליט האדמו"ר לעבור לחו"ל.

צער על פטירתו

בעת פטירתו של הרבי מסאטמאר לא ידע רבנו מנוח מהאבדן לדור בהסתלקותו של אדם גדול, ואז אמר כי כאשר היה בחדרו בשווייץ נוכח לראות, כי ה'סאטמאר רבי' יודע את כל התורה כולה. וכך ישב רבנו בחדרו ונאנח על הסתלקותו של גאון צדיק כמותו, שהיתה לו ההזדמנות להכירו מקרוב (מפי בן רבנו הגר"מ שליט"א). (כאיל תערוג - שופטים תשע"ד)

כשבסיומו הפטיר בפני הרבנית: "כן, אכן הוא ירא שמים בתכלית... הא! ניכר בו שהוא קדוש מרחם..." (פרטי המעשה נשמעו מכלי ראשון מפי ת"ח נאמן ששמע כן מהרבנית ע"ה בערוב ימיה, והדברים ידועים לזקני חסידי סאטמאר מאותם הימים.)

עליה לארץ ישראל

באותה שיחה דן האדמו"ר זצ"ל עם רבנו האם כדאי לו (לאדמו"ר) לעלות לארץ ישראל, ורבנו אמר לו שלדעתו אין זה כדאי. בסיום השיחה ביקש ממרן זצ"ל לקחת מכתב עבור חתנו מזיו"ר האדמו"ר רבי חיט"ל טייטלבוים מסאסוב זצ"ל שעלה לארה"ק, שבו מתייעץ עמו האם לעלות לארץ. ואכן רבנו עלה לירושלים והלך יחד עם הגר"ד בן הגר"ז להאדמו"ר מסאסוב ושוחח בעניין זה. וכתב רבנו לאדמו"ר מסאטמאר זצ"ל במכתב את מסקנת הדברים, שכיון שבכוונתו של האדמו"ר מסאסוב ללחום כנגד כוונותיהם של הציונים, ראוי כי הוא (אדמו"ר מסאטמאר) ישאר בחו"ל, וכך הם ילחמו יחדיו זה מכאן וזה משם...

והמשיך וכתב לו רבנו: ראיתי אדמו"רים מרובים וחסידיים מועטים, כעת, לאחר השואה קיימת תשתית לחסידות כי כולם

הש"ת היומי

דרך (לא) שווה: חברי תיקף עבורי ברב-קו נסיעה שמחירה היה 5.90, ולאחר שינוי המחירים מחירה הוא 5.50 - כמה עלי להחזיר לו?

משולחנו של הרה"ג רבי מרדכי הלוי שוורצבורד שליט"א מורה הוראה 'נאות שמחה' - מודיעין עילית

שבאותו זמן המחיר היה 4.80 [בהפחתת ההטענה ברב קו], נמצא שהמלווה הוציא עבורו 4.80. ומה שעלות הנסיעה והטענת הרב קו השתנו, אינו משנה את חיוב הלווה כלפי המלווה. וכן הורה ידידי הגר"י גליס שליט"א מרבני בית ההוראה לענייני ריבית, וביאר שהדבר דומה מי ששילם עבור חברו במכולת בחשבון לקוח 5 ₪ עבור לחם, ולאחר זמן מחיר הלחם התייקר ל-6 ₪, שפשוט שהלווה חייב 5 ₪ ולא כפי המחיר של כיכר לחם. לפי זה גם במחירי הנסיעות לנוער שהוזלו בחלק מהמקומות חייב הלווה לשלם כפי המחיר של שעת ההלוואה ולא לפי עלות נסיעה, גם אם סיכמו שהפירעון יהיה במה שישלם עליו נסיעה, שהרי הערך הצבור ברב קו אינו סך נסיעות אלא סכום כסף לא לפי כמות נסיעות, נמצא שיש כאן הלוואת כסף ולא הלוואת נסיעה.

שאלה: חברי לווה ממני נסיעה בבני ברק במחיר 5.90 לפני שינוי המחירים, כאשר מחיר ההטענה היה בהפחתת 20% שזה כ-4.80 ₪, ולאחר שינוי מחירי הנסיעות, עלות נסיעה 5.50 ₪ וההטענה ללא הנחה כלל. כמה עליו לשלם - האם 4.80 כפי שעלה לי לפני שינוי הדרך (לא) שווה; או 5.90 כפי עלות נסיעה באותו זמן; או מחיר נסיעה כיום שזה 5.50, והאם יש הבדל בין אם סיכמו לשלם בכסף או שסיכמו שיתקף עליו כשיסע איתו. תשובה: צריך לשלם 4.80 בלבד, ואם משלם יותר יש בזה איסור ריבית. והטעם, שהמשלם על חברו באוטובוס אינו נחשב שהלווה לו נסיעה, ממילא אין על הלווה חוב להחזיר נסיעה, אלא שילם עבורו כסף שעולה נסיעה וחייב לפרוע כמה ששילמו עליו, וכיון

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?

שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

<<<

האם מותר לספר לראש ישיבה שאחד מתלמידיו רצה לעבור לישיבה אחרת?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר חפץ חיים

בידו מסיבות שונות, כתב בבאר מים חיים שאין לבני העיר האחרת לגלות דבר זה לאחד מבני העיר הראשונה, ואף אם כבר התגלה הדבר בפני רבים, משום שכל אחד מאנשי העיר הראשונה יתרעם על דבר זה, כיון שאין זה כבוד להם שרבים רצה לעזובם, וזה נקרא רכילות".

ודוגמה נוספת, אקטואלית ונפוצה מאוד: "וכן בחור ישיבה שרצה לעבור לישיבה אחרת [מחמת חסרונות שיש בראשונה] ולא התקבל, יש שכתב (שו"ת לחפץ בחיים ח"א סי' לז) שיש בזה משום רכילות על הישיבה הראשונה שרצה לעבור ממנה, ועל כן אסור לספר זאת לראש הישיבה של הישיבה הראשונה [אם יתרעם עליו, וכן לבחורים שבה שיתרעמו עליו], אפילו אם הדבר ידוע בישיבה הראשונה".

בהלכות הנלמדות היום בסדר הלימוד היומי (כלל ב סעיף ג) מכריע ה'חפץ חיים' כפי הדעות הסוברות שאיסור רכילות קיים גם כאשר הדברים כבר נאמרו 'באפי תלתא' ויש להם פרסום. ובהמשך דבריו מביא דוגמאות מעשיות הנובעות מהכרעה זו: "ולפי זה, אם שותף אחד רצה להסתלק בנדון העסק שלו משותפו, כי חשב שאחרים ישתתפו עמו, ולבסוף לא עלתה בידו (וכן בכהאי גוונא חתן מהשידוך שלו), אסור לגלות דבר זה להשותף הראשון שלו, אף דכבר נשמע דבר זה באפי תלתא או יותר... דוודאי ינקוט ליה בלבו על שותפו על דבר זה שרצה להסתלק מאתו...".

ב'ביאורים ומוספים' של 'דרשו' מביאים לכך דוגמאות נוספות מחיי היום יום: "וכן לגבי רב שרצה לעבור לעיר אחרת ולא עלתה

חד-חד-חד

מענה לשאלות ב'דף היומי בהלכה' גם באמצעות הדואר האלקטרוני

ניתן להפנות לשאלות בסימן 'לב'
לכתובת daf5609000@gmail.com
והרבנים המשיבים ישתדלו לענות בהקדם לכל פונה

תכין עצמך לכבוד שבת

קבל את 'גיליון 'לקראת שבת' שכבש את העולם היהודי
אצלך בתיבת המייל לפני כולם כל יום חמישי

סיפורים ופנינים מרתקים מחייהם של רבותינו הקדושים

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il

האם מותר לבני אשכנז לחבוש בתפילת שחרית כובע שמשקלו 13 ק"ג?

כ־12.7 ק"ג, או יותר, אסור להניחו על הראש, כיון שמשקל זה לוחץ על התפילין, ודוחק אותן במקומן. וחפץ שגורם להזזת התפילין ממקומן, באופן שאינו מקיים בכך את מצות התפילין - בכל משקל שהוא - אסור להניחו על הראש, לכל הדעות.

[שו"ע מא, א, משנ"ב ו, וביה"ל ד"ה ואפילו]

בשעה שהתפילין מונחות על הראש, אסור להניח עליו מאומה מלבד חפצים שמיועדים להנחה על הראש, כגון כיפה וכובע; משום שנשיאת משא על הראש יחד עם התפילין, מהווה זלזול בקדושתן.

ולדעת הרמ"א, אף חפץ שמקומו על הראש - אם משקלו הוא כמשקל (שקבעו רבותינו עבור) נפח של 'ארבעה קבין', דהיינו

מי שמכסה את התפילין של ראש בטלית - האם רשאי לשאת משא על ראשו?

לגרום ללחץ על התפילין, כנ"ל; או אם מדובר בחפץ בזוי - כגון פסולת המיועדת להשלכה לאשפה - אסור להניחו על הראש גם אם אינו נוגע בתפילין, ואף אם התפילין מכוסות.

[משנ"ב מא, ג רה, וביה"ל ד"ה חולץ; ביאורים ומוספים דרשו, 3]

בנוגע לאיסור נשיאת משא על הראש יחד עם התפילין, האמור לעיל - יש שכתב, שאם החפץ אינו נוגע בתפילין, ניתן להקל בכך, ויש חולקים. ואם התפילין מכוסות - יש שצידד שניתן להקל ולהניח חפצים על הראש, משום שאין בכך בזיון לתפילין. אולם, אם משקל החפץ הוא 'ארבעה קבין', ויותר, העלול

האם מותר לשאת חפצים על הזרוע בעת שהתפילין עליה?

אולם, במקרה שהתפילין של יד מגולות - אסור לשאת על הזרוע כל חפץ שהוא, וכמפורט לעיל בענין תפילין של ראש. וכמו כן, חפץ בזוי, כגון פסולת המיועדת להשלכה לאשפה, אסור לשאתו על הזרוע אף כשהתפילין מכוסות.

[משנ"ב מא, ב רג; ביאורים ומוספים דרשו, 3]

מדברי הפוסקים נראה, שדין תפילין של יד זהה לדין תפילין של ראש האמור לעיל. ולכן, בשעה שהתפילין של יד מונחות על הזרוע, מותר לשאת על הזרוע חפץ שמשקלו נמוך מ'ארבעה קבין', דהיינו כ־12.7 ק"ג, כנ"ל; משום שבדרך כלל התפילין של יד מכוסות, כנהוג, ואין בנשיאת המשא בזיון לתפילין.

* ספסל העשוי בצורת ארגז, ומונחים בתוכו ספרי קודש - נחלקו הפוסקים אם מותר לשבת עליו; אך אם יש בתוכו מרווח בגובה טפח המפריד בין הספרים למושב, אין להחמיר בכך.
* חכמינו ז"ל גזרו שהלבוש בתפילין לא יאכל 'אכילת קבע', מחשש שבמהלך סעודתו ישתה יין וישתכר, וינהג בצורה המבזה את התפילין. ו'אכילת עראי', דהיינו אכילה המותרת בחג הסוכות מחוץ לסוכה, מותרת עם התפילין. והפוסקים דנים בנוגע להיתר זה של אכילת עראי, אם הוא רק למי שלבוש בתפילין במשך כל היום, או גם לאלו המניחים אותן למשך תפילת שחרית בלבד, כנהוג.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

באיזה שלב של סוף התפילה ניתן לחלוץ את התפילין?

והאריז"ל נהג שלא לחולצן עד לאחר אמירת 'עלינו לשבח'.
ובמקרה שנערכת בבית הכנסת ברית מילה לאחר תפילת שחרית, ראוי שלא לחלוץ את התפילין עד לאחריה, כיון שגם התפילין וגם הברית מכונות 'אות', וממילא, בלבישת התפילין יש כביכול נתינת טעם למעשה המילה.
[שו"ע כה, יג, ומשנ"ב נה-נו; ביאורים ומוספים דרשו, 66-67]

מנהג ישראל שלא לחלוץ את התפילין עד לאחר אמירת הקדושה של 'ובא לציון', למעט אם יש סיבה הלכתית המצריכה את חליצתן.
ועל פי הקבלה, אין לחלוץ את התפילין עד לאחר אמירתם או שמיעתם של שלושה קדישים וארבע קדושות. ו'ברכו' נחשב גם הוא כקדושה. ורצוי שלא לחולצן עד לאחר ארבעה קדישים.

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

הלוח היומי

כ"ז מנחם אב | רבי יואל ב"ר חנניה יום
טוב ליפא טייטלבוים זצ"ל, האדמו"ר
מסאטמאר, בעל דברי יואל

יארצייט:

תרמ"ט: רבי נח נפתלי ב"ר ישראל יעקב פולייזר זצ"ל, מקוברין, בעל ברכות לעד.
תרפ"ט: רבי יעקב פריץ ב"ר יצחק אייזיק פרידמן זצ"ל, מגרוסורדיין, בעל אהלי יעקב.
תרצ"א: רבי ציון ב"ר שושן כהן יהונתן זצ"ל, ראב"ד ג'רבה, בעל ציון במשפט תפדה.
תשל"ב: רבי שלמה חיים ב"ר ישראל זצ"ל, מסאדיגורא, בעל דברים בעתם וחיי שלמה.
תשל"ט: רבי יואל ב"ר חנניה יום טוב ליפא טייטלבוים זצ"ל, האדמו"ר מסאטמאר, בעל דברי יואל.

יארצייט הרה"ק רבי יואל ב"ר חנניה יום טוב ליפא טייטלבוים בעל ה"זיואל משה" מסאטמר

זריזות במניעת צער מהזולת

הרה"ק רבי יואל מסאטמר אמר: עד היכן אין העולם זהיר למהר ולהחיש למנוע צער מיהודי השרוי בדאגה ועוגמת נפש, כל שהיה קלה עבירה חמורה היא.

(עולמות שחרבו עמ' צו)

כאשר אנו רואים אדם בצער נשתדל להזדרז ולעשות כל שביכולתנו כדי לעזור לו ולמנוע ממנו את הצער

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'הפוח בכל יום' לתיבת המייל שלך

ככה מתחילים יום טוב במיוחד

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il